

PAŃSTWOWY TEATR ŻYDOWSKI im. E. R. KAMIŃSKIEJ

Dyrektor i Kierownik Artystyczny: IDA KAMIŃSKA

Warszawa, ul. Królewska 13. Tel.: 26-19-02 i 26-21-89

V/64

EFRAIM KISZON

AKT ŚLUBNY

Przekład z hebrajskiego:

IZAAK DOGIM

Reżyseria:

IDA KAMIŃSKA

Scenografia:

JÓZEF PASMANIK

16
PREMIERA: MAJ 1964 ROK

Autor wystawionej komedii „AKT ŚLUBNY” (tytuł hebrajski „Haktuba”), Efraim Kiszon, należy do młodszej generacji hebrajskich dramaturgów. Sztuki jego, raczej komedie, mają zacięcie satyryczne i oparte są na współczesnej obyczajowości izraelskiej.

Na scenach izraelskich grane były jego komedie, o charakterze kameralnym: „Czarne na białym”, „A na czele... imię jego”, „Choć jedno słowo z Morgensztejnem”.

„Akt ślubny” (Haktuba) grany jest od trzech lat na scenie teatru „Ohel” w Tel-Awivie.

STRESZCZENIE KOMEDII

OBRAZ I

Komedia rozgrywa się w rodzinie byłego członka kibucu, Elimelecha Ben Cur-Berezowskiego, który obecnie pracuje jako instalator wodociągowy w Tel-Awivie. Jego żona nie pracuje zawodowo. (Jej mąż nie uznaje takiego równouprawnienia). Z amatorstwa zajmuje się kraiectwem. Widzimy ją właśnie na scenie, przymierzającą suknię sąsiadce-wdowie — Szejne Birnbaum.

Córka Berezowskiego, Ajala, studiowała pedagogikę. Obecnie ma ona wyjść za mąż za Roberta Knolla, urzędnika Instytutu statystycznego. Na przeszkodzie małżeństwu staje fakt, że Robert, a zwłaszcza jego matka (pochodzący z grupy imigrantów z Niemiec), domaga się okazania aktu ślubnego rodziców Ajali.

Ben Curowie wiedzą, że nie brali ślubu, gdyż 25 lat temu nie przywiązywano w kibucu do tego wagi. Wiedzą natomiast, że członek zarządu kibucu, niejaki Jasza Zyskind, obiecał im sprokurować jakiś dowód ślubu. Nie mogą go jednak znaleźć.

Cena zł 1,50

OSOBY:

ELIMELECH BENCUR-BEREZOWSKI,
instalator wodociągowy MARIAN MELMAN

SZYFRA, jego żona RUTH TARU-KOWALSKA

AJALA, ich córka ELŻBIETA LOTENBERG

BUKI, członek kibucu „Kfar Mosze” KAROL LATOWICZ

ROBERT KNOLL, jej narzeczony JULIUSZ BERGER

SZEJNA BIRNBAUM,
sąsiadka Berezowskich ZOFIA SKRZESZEWSKA

Rzecz dzieje się współcześnie w Tel-Avivie

Kierownik techniczny: *Józef Pasmanik*

Inspicjent: *Mieczysław Bram*

Światło: *Abram Czarko i Bronisław Raczyński*

Kostiumy: *Genowefa Patyk i Aleksander Szkoda*

Pełnomocnik Dyrekcji dla Spraw Administracji: *Jan Odwak*

Kierownik Eksploatacji: *Eugenia Blumenfeld-Lauterpacht*

פערזאנען:

אלימלך בן צור-בערעזאָווסקי מאיר מעלמאן

שפרה, זיין ווייב רות טארו-קאוואלסקא

איאלא, זייער מאַכטער עלא לאמענבערג

ראַבערט סנאלל, איר חתן יודיש בערגער

בוקי, אַ מיטגליד פון אַ קיבוץ קארל לאַמאָוויטש

שיינע בירנבאָום זאָפיע סקושעשעווסקא

די זאך קומט פאַר אין די היינטיקע צייטן אין תל-אביב.

אינספּיציענט: מענדל בראַם	טעכנישער לייטער: יוסף פאַסמאַניק
פאַריון: אַננא בלאַשמיש און אַדאַם אַקאַלאַמאָוויטש	קאָסמימען אונטער דער לייטונג פון: א. שקאַדאַ און געניאַ פאַטיק
הויפּטמאַרדערראַביער א. ביעלסקי	ליכט: אַבראַם טשאַרקאַ און ב. ראַטשינסקי

באַפולמעכטיקער פון דער דירעקציע
פאַר ארמיניסטראַטיווע ענינים:
יאן אַדוואַק

לייטערין פון דער עקספּלאַטאַציע:
עוגעניאַ בלומענפּעלד-לייטערפאַכט

Ajala w obawie, że Knollowie mogą zerwać zaręczyny, domaga się od swego ojca, by obecnie zawarł formalny ślub. Elimelech byłby skłonny zadość uczynić propozycji córki, ale żona jego, Szyfra, zrażona tym, że mąż jej stał się zbyt oschłym, nie zgadza się na załatwienie formalności ślubnych. Tymczasem przychodzi narzeczony Ajali, Robert, prosząc w imieniu swej matki o przedstawienie mu dowodu ślubu rodziców Ajali. Elimelech telefonuje wtedy do kibucu, i prosi sekretarza, by wstąpił do niego w czasie bytności w Tel-Awivie, celem uzyskania informacji o ich akcie ślubnym. Ajala strofuje ojca za brak odpowiedniej formy „oświadczenia” się jej matce, co spowodowało odmowę Szyfry. Opowiada przy tej okazji, jak to Robert romantycznie o nią się ubiegał.

OBRAZ II

Wścibską sąsiadka Berezowskich, Szejna, chce się dowiedzieć, jaka była przyczyna wczorajszej sprzeczki w domu Berezowskich.

Nadchodzi Elimelech, który jest jakby odmienny. Oświadcza się swej żonie w przesadny sposób. Szyfra go wyśmiewa, co znowu wywołuje irytację jej męża, który rezygnuje z „planu zaślubin żony”. Scysja ta osiąga swą kulminację, gdy Elimelech dowiaduje się, że żona chce się usamodzielnic i zająć się krawiectwem, a córka zamierza żyć z Robertem nawet bez ślubu, jeśli formalności rodziców nie będą załatwione. Wtedy Elimelech żąda, by żona opuściła jego dom.

Przybywa wezwany telefonicznie, pełniący obowiązki sekretarza kibucu, Buki. Elimelech przyjmuje go serdecznie. Wydaje mu się, że Buki powinien go znać. Płacze przy tym rozmaite szczegóły dotyczące rodziny Bukiego. W trakcie rozmowy okazuje się, że jedyny człowiek, który coś może wiedzieć o formalnościach ślubnych Berezowskich, Jasza Zyskind, znajduje się na placówce dyplomatycznej w Meksyku. Elimelech postanawia telefonować do Meksyku. Chce zatrzymać Bukiego aż do rozmowy telefonicznej z Meksykiem, ale Buki stara się odejść. Nie pomagają apele Elimelecha do solidarności kibucowej. Buki zostaje jednak, gdy poznaje córkę Berezowskiego.

OBRAZ III

Elimelech próbuje zabawić Bukiego opowiadaniem o swoich sukcesach zawodowych. To oczywiście nie interesuje Bukiego, który pozostał tylko z powodu Ajali. Nie mogąc doczekać się rozmowy z Meksykiem, Elimelech proponuje Bukiemu, by przenocował u niego w domu. Tymczasem nadszedł Robert Knoll. Powraca ciągle do sprawy okazania jego matce dokumentu ślubnego rodziców Ajali. Poznaje Bukiego, który ma tu zostać na noc i to wywołuje jego podejrzenia i zazdrość.

Gdy Elimelech napił się wina (z powodu braku wody sodowej), dochodzi między małżeństwem do nowej, ostrej tym razem, scysji. Elimelech zarzuca żonie, że imponuje jej Robert, gdyż jest inteligentem, on zaś — Elimelech — tylko zwykłym robotnikiem. Żąda, by opuściła jego dom. Buki słysząc awanturę, żali się, że nie można spać „w tak spokojnym hotelu”. Wyprowadza Elimelecha, który skarży się, że jest chory. Niewiadomo jednak, czy jest rzeczywiście chory, czy tylko symuluje chorobę.

OBRAZ IV

Nazajutrz rano. Szyfra jest zaniepokojona chorobą męża. Buki ją uspokaja, że „pacjent” śpi spokojnie.

Wchodzi Szejna. Węszy ona jakąś grubszą plotkę. Tymczasem okazuje „współczucie” i oplakuje Berezowskiego.

Ajala zostaje sama z Bukim, który nie może zrozumieć, jak ona mogła zaręczyć się z Robertem. Ajala tłumaczy, że Robert jest inteligentny, pedantyczny i delikatny. Pyta się jednocześnie Bukiego, dlaczego pozostał w ich mieszkaniu, mimo że tak się spieszył. Buki odpowiada, że nie chciał opuścić rodziny Berezowskich w tym stanie, w jakim się znajdowali. Ajala nie wierzy mu. Radzi mu przeczytać Freuda studium o kompleksie niższości. On zaś poprawia ją, że studium to napisał Adler, a nie Freud. Ajala jest zaskoczona tym, że Buki jest wykształcony.

Gdy do pokoju wchodzi Ben Cur zastaje młodych całujących się. Udaje oburzonego, choć podoba mu się skójarzenie Bukiego z jego córką.

Szejna zaleca się do Berezowskiego. On ją nabiera, udając zainteresowanie nią. Chce, by żona jego to zauważyła. Pragnie wywołać jej zazdrość. Budzi się w nim bowiem znowu uczucie do Szyfry. To mu się udaje. Szyfra załamuje się. Zapłakała. Chce odejść z domu męża. Robert, który w międzyczasie nadszedł, traci swoją równowagę, gdy dowiaduje się, że rodzice Ajali w ogóle nie mają dokumentu ślubnego.

Ben Cur-Berezowski widzi, że żona pakuje się. Pod pozorem, że nie chce, by zabrała jego rzeczy, dochodzi do sprzeczki o wspólną fotografię. Gdy Szyfra chce ją przepołowić, okazuje się, że jest ona z drugiej strony podlepiona właśnie ich aktem ślubu.

Ogólnej radości nie podziela Elimelech. Jest dotknięty tym, że żona chciała odejść. Podniecony chwali się, jak będzie żył bez żony. Załamuje się jednak podczas tego argumentowania i z płaczem prosi żonę, by pozostała. Akt ślubu Elimelech chce oddać Bukiemu, gdyż podobno jego rodzice dokonali formalności ślubnych w zastępstwie Berezowskich. Robert widząc, że Buki obejmuje Ajalę, odchodzi.

Wreszcie dochodzi do rozmowy Berezowskiego z Meksykiem. Elimelech radośnie wita Zyskinda, ale nie ma właściwie mu nic do powiedzenia. Sprawa aktu ślubnego została już wyjaśniona.

יידישער מלוכה - טעאטער א. נ. פון אסתר רחל קאמינסקא

דירעקטאר און קינסטלערישער אַנמירער: אידא קאמינסקא

וואַרשע, קרולעווסקע 18.

אפרים קישאן

ד' כ' ת' ו' ב' ה'

קאָמעדיע אין 2 אַקטן (פיר בילדער)

דעושי: אידא קאמינסקא

איבערזעצט פון העברעיש: יצחק דאָגים

סצענאָגראַפיע: יוסף פאסמאניק

